

[Lange.]

efter hvilke disse Virksomheder skal drives. Naar jeg siger, at man i Udlandet har lignende Virksomheder, saa tænker jeg ikke paa „J. A. K.“; jeg har ikke noget Sted i Udlandet, hvor jeg har kunnet følge Forholdene, set, at man har startet Virksomheder som „J. A. K.“ med den Opgave at overføre hele den nuværende Prioritetsgæld paa et saadant Selskab eller paa et saadant System. De Virksomheder, der findes i Udlandet, har den Opgave, som i og for sig maa siges at være baade en god og en sund Opgave, at fremme Opsparingen for gennem denne at skaffe de flest mulige Mennesker eget Hjem, og jeg mener, at naar man bedømmer de Selskaber, her er Tale om, maa man drage en afgjort Grænse mellem Selskaber, som søger gennem Opsparing at skaffe egne Hjem, og en Virksomhed som „J. A. K.“, der har paataget sig en fuldkommen uløselig Opgave.

Med Hensyn til Virksomhederne i Udlandet maa jeg mene, at hvis man overhovedet vil frem ad den Vej — jeg tror, det er mindre nødvendigt i Danmark, hvor man har et saa udviklet Kreditforeningssystem, saa let Adgang til at skaffe Laan i Ejendomme, end det er i de fleste andre Lande —, hvis man overhovedet gennem Virksomheder af denne Art vil søge at fremme Opsparingen, bør man gaa til det engelske System, som det er nu, idet man allerede for over 100 Aar siden har forladt en Ordning som den, man nu har gennemført her. I det engelske System regner man med det selvfølgelig, at for at kunne laane Penge skal der ogsaa være nogen, som vil laane dem ud, at der skal være nogen, som vil spare Penge for at kunne yde Laan til andre, og at man maa regne med, at de Mennesker, som sparer Penge op, udfører en nødvendig Samfundsgerning og derfor maa have en Rente af deres Penge.

Den Redegørelse, som er udarbejdet af Professor Axel Nielsen og Professor Sindballe, er efter min Mening en fortrinlig Redegørelse. Den bygger paa en indgaaende Undersøgelse af disse Virksomheder, og jeg tror, den har gjort stor Nytte. Det vil ikke være herefter, som det var før, at en Mængde Mennesker i Blinde gaar ind som Indskydere, som Medlemmer i disse Foreninger. Jeg tror — uden at jeg skal lægge Ansvaret derfor paa nogen —, at det vilde have været heldigt, hvis denne Undersøgelse havde fundet Sted paa et noget tidligere Tidspunkt. Hvis det havde været Tilfældet, havde man sikkert sparet mange Menne-

sker for de Tab, som det at gaa ind i disse Virksomheder i mange Tilfælde sikkert vil medføre. Man havde maaske heller ikke i dette Øjeblik haft saa mange begejstrede Tilhængere. Jeg tror, at de mest begejstrede Tilhængere er de Folk, som er kommet ind i disse Virksomheder og har faaet Penge i Klemme. Men for øvrigt tror jeg, at med det Tempo, Agitationen for „J. A. K.“ havde, vilde denne Bevægelse meget hurtigt være kørt fast. Et System, hvor der for hver en, der faar Laan, er seks, der maa vente, kører hurtigt fast, og jo stærkere det gaar, des hurtigere kommer den Dag, da det standser. Jeg tror derfor ogsaa, at for „J. A. K.“ har dette Lovforslags Fremsættelse været særdeles velkomment. Naar man har lukket for ny Tilgang af Medlemmer og som Aarsag dertil henvist til dette Lovforslag, tror jeg ikke rigtig derpaa. Jeg tror, at enten man havde vedtaget at lukke eller ej, vilde denne Virksomhed være lukket af sig selv inden for et meget kort Tidsrum, og jeg tvivler noget paa, at man fra „J. A. K.“'s Side vil være særlig ivrig for at aabne Virksomheden igen. Det skulde ikke forbavse mig, om man nu, med de Pengemidler, man har faaet at raade over, og med de Laan, man har givet, vil indskrænke sig til at administrere eller likvidere, hvad man nu vil kalde det, og det kan man jo gøre i de næste 25 Aar; det er allerede en saa stor Virksomhed, at en hel Del Mennesker vil kunne eksistere derved.

Jeg mener for øvrigt, at som et Supplement til den Undersøgelse af „J. A. K.“ og den Agitation, som har fundet Sted, bør der foretages en ny Undersøgelse af det øvrige Agitationsgrundlag. Den Agitation, man driver i Øjeblikket, og den Agitation, man vel maa regne med vil blive drevet i den kommende Tid, og som man nu fanger mange Mennesker ved, er jo ikke Løfter om rentefri Laan paa Grundlag af de 15 pCt.s Indskud. Som dette Forhold nu er blevet oplyst, mener jeg, at Tvivlen med Hensyn til at løse Opgaven ad denne Vej er blevet saa stor, at det ikke vil være muligt i Fremtiden at faa stor Tilslutning her, og derfor maa man komme ind paa en ny Agitation, den, der bygger paa taagede Udtalelser, som de fleste ikke er i Stand til at gennemskue. Naar man f. Eks. agiterer paa Møderne og siger: Ja, men det er heller ikke det, man vil, at Folk først skal skyde Penge ind for bagefter at kunne faa Lov at laane dem, men man vil udmønte Værdierne! — saa tror jeg ikke, ret mange